

Makthåndboka

En guide for tillitsvalgte

UNIVERSITETET
I TROMSØ UiT

Studentparlamentet
i Tromsø

Kjære engasjerte medstudent!

Velkommen som tillitsvalgt ved Universitetet i Tromsø. I dette heftet finner du svar på de viktigste spørsmålene rundt det å være studentrepresentant. Det du nå har i hånden er et verktøy i din rolle som studentrepresentant, uavhengig av ditt spesifikke verv - også hvis du ikke har ett. Vi håper at dette heftet vil gjøre ditt arbeid som tillitsvalgt enklere og mer oversiktlig slik at du kan gjøre en best mulig jobb, både for dine medstudenter og Universitetet i Tromsø.

Lykke til med ditt tillitsverv!

Denne håndboken er i all hovedsak skrevet av:

Marius Hansen (utdanningspolitisk ansvarlig, AU 2011/12)
Magnus Sparre (nestleder, AU 2011/12)

En stor takk til dem!

Hilsen
Arbeidsutvalget 2012/13

Studentrepresentantens rolle

I Norge har man lang tradisjon for studentfrivillighet og studentengasjement. Studentdemokratiet er en særlig viktig del i dette, sammen med bl.a. studentorganisasjonene. Med hjemmel i Universitet- og høyskoleloven har studentene krav på 20% representasjon i alle organer ved utdanningsinstitusjonene med beslutningsmyndighet. Studentene har dermed en veldig reell mulighet til å påvirke og forbedre egen studiehverdag. I tillegg til dette har man en sterk nasjonal studentbevegelse, med ambisjoner om å forbedre en internasjonal studentbevegelse, og lokale studentparlament med varierende grad av politisk fokus.

Våre studentrepresentanter er studenter som har tatt på seg, og blitt valgt til å gjøre, en spesiell oppgave på vegne av sine medstudenter. Det er studentrepresentantene som fremmer studentenes sak i råd og utvalg, og disse gjør en uvurderlig oppgave på fellesskapets vegne, ofte med liten forståelse for vervet fra studentene ellers.

Engasjement, konstruktiv tankegang og pågangsmot vil føre deg langt! Dersom du skulle ha spørsmål utover det du finner informasjon om i dette heftet, er du velkommen til å kontakte Studentparlamentets Arbeidsutvalg for hjelp og veiledning. Bakerst i heftet finner du «Årshjulet», som viser hva som hender på hvilke tidspunkt, dette inkluderer også valg av tillitsvalgte.

Bruk av tjenestevei

Statlige institusjoner som Universitetet i Tromsø har et hierarki som bør følges. Som hovedregel skal saker først forsøkes løst på lavest mulig nivå i organisasjonen, noe som ofte kalles tjenestevei. Ansatte misliker beslutninger tatt over deres posisjon uten at de vet om det på forhånd når det angår dem. Har du for eksempel et problem med en foreleser så vil det ofte være best å ta det opp direkte med denne.

Dersom du føler at det er lite fremgang i saken eller at du blir avvist, kan du ta saken videre til neste nivå i hierarkiet. I vanskelige og politiske saker kan man velge å ikke gå tjenesteveien, dersom man anser det som nødvendig. Arbeidsutvalget har for eksempel ukentlige møter med rektor og universitetsdirektør og kan ta opp saker som AU har blitt gjort oppmerksom på av andre studenter.

Studentutvalgene

Dersom studenter har problemer på sitt fakultet skal de kunne snakke med sine tillitsvalgte i det aktuelle studentutvalget (SU) om dette. De tillitsvalgte i SU er allmennrettede tillitsvalgte, og kan representere studenter overfor fakultetet, instituttet og lignende, bidra med lobby og fremme saker, samt hjelpe med å skrive søknader om økonomisk støtte, klager til Klagenemnda etc. På fakultetsnivå er det mulig for alle enkeltstudenter å henvende seg direkte til studentrepresentanter i alle råd og utvalg, men også overfor dekaner, instituttledere og administrativt og faglig ansatte.

Studentparlamentet

Studentparlamentet (SP) er det øverste demokratisk valgte politiske organ for studentene ved UiT, og kommer sammen ca en gang per måned. Studentparlamentet velger studentrepresentanter til alle interfakultære, nasjonale og regionale råd, komiteer og utvalg.

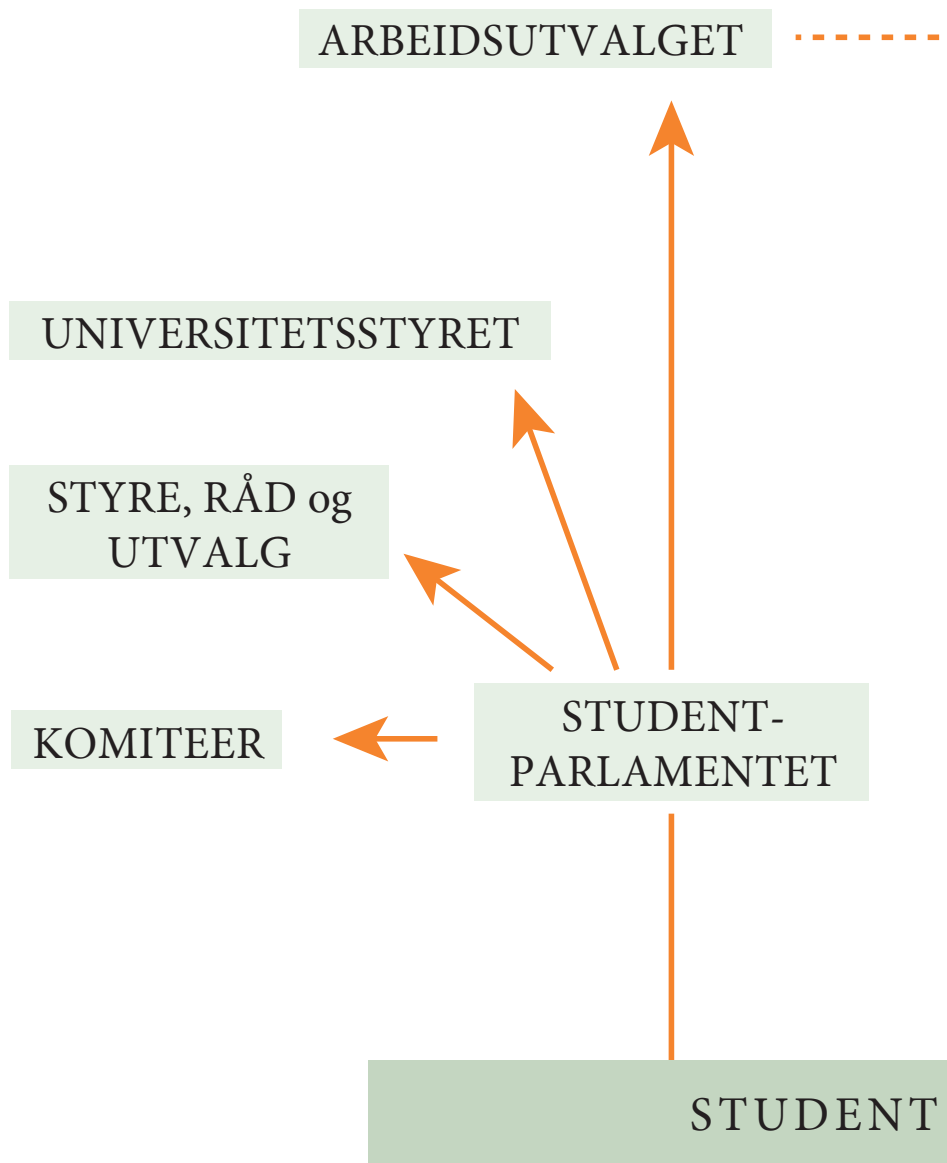
Alle representantene i SP har møteplikt på hvert møte. Gjennom å være representant i SP vil du kunne påvirke SPs vedtak, både ved debatt og stemmegivning. Representantene her er valgt for ett år og valget avholdes hver vår.

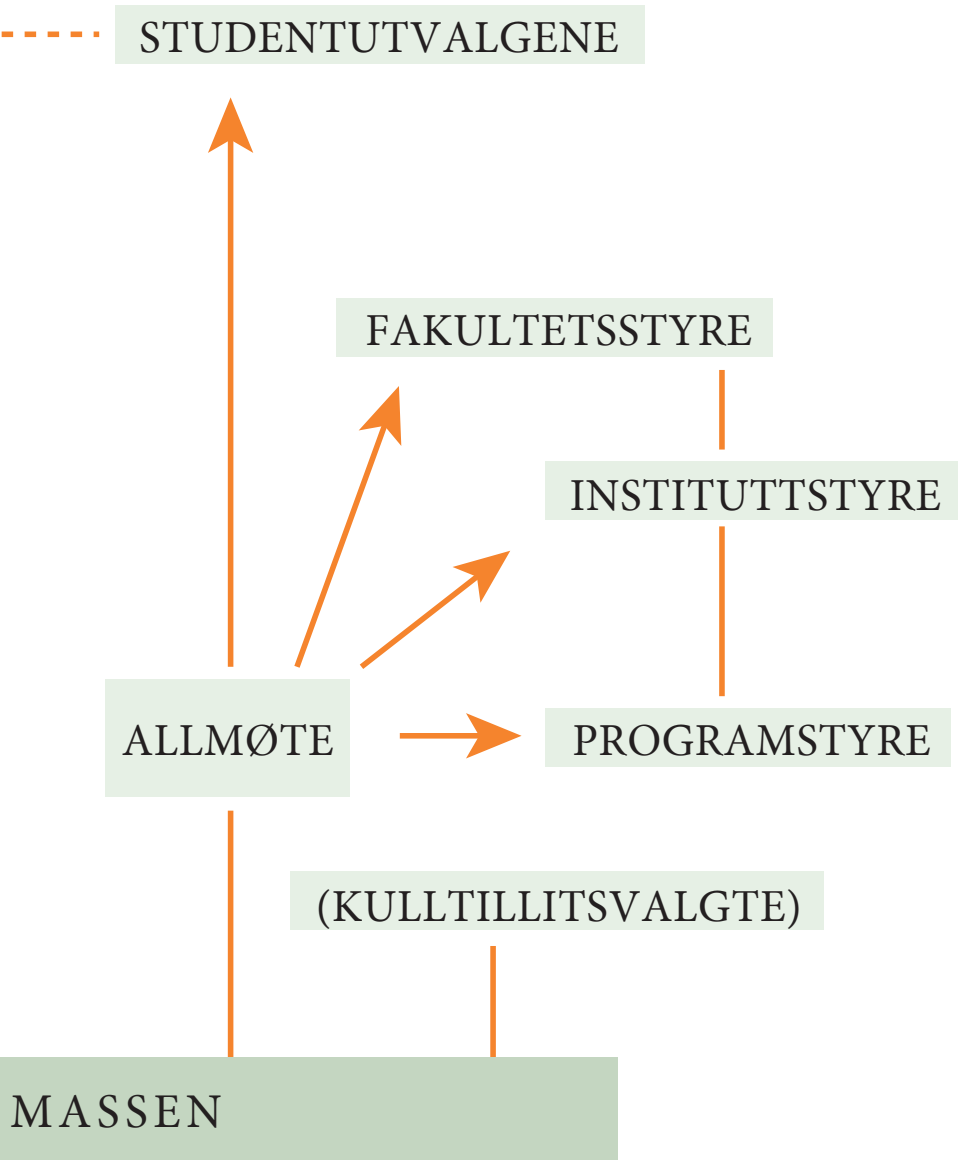
SP behandler på eget initiativ alle saker som berører studenter og som studentene ønsker å sette fokus på. Eksempler på dette kan være nasjonale saker som studiestøtte og boligbygging, eller interne saker som internasjonalisering, tilrettelegging og læringsmiljø.

Arbeidsutvalget (AU) står for Studentparlamentets daglige drift, lobby- og mediarbeid, forbereder saker til studentparlamentsmøtene og følger opp vedtak (med mer). AU videreformidler også informasjon fra SP til de aktuelle instansene. AU har kontor i Teorifagsbygget Hus 2, 1.etg. Arbeidsutvalget har stor makt til å sette dagsorden og har en mye større arbeidskapasitet enn SP forøvrig med sine fire fulltidsansatte og en organisasjonskonsulent. For parlamentarikerne gjør det at det blir naturlig å påvirke AU til å fremme enkelte saker, både for vedtak i SP og som lobby mot institusjonen/ Universitets- og høyskolesektoren/ Studentsamskipnaden/ Kunnskapsdepartementet og lignende. Hvis man har en sak man ønsker tatt opp i Studentparlamentet kan man kontakte arbeidsutvalget for å få satt den spesifikke saken på dagsorden.

SP har et komitésystem med faste politiske komiteer for velferd og likestilling, utdanning og internasjonalisering. Her får man direkte tilgang til AU-medlemmer innen disse feltene, bidrar i saksbehandling og kan sette dagsorden for SP. Arbeidet her er ulønnet, men kan utgjøre en stor forskjell for studentene.

Organisasjonskart:

Ressurspersoner

Som studentrepresentant virker det ofte som at man er den eneste som arbeider med en sak. Det kan være tilfellet, men det finnes alltid andre man kan rådføre seg med og få gode innspill fra. Under en noen av de man kan bruke som ressurser:

- Studentparlamentets arbeidsutvalg
- Studentparlamentets organisasjonskonsulent
- Studentparlamentets kontroll- og organisasjonskomité
- Politiske komiteer tilknyttet Studentparlamentet
- Studentutvalgene
- Andre studentrepresentanter og pamper (tidligere studentrepresentanter)
- Norsk studentorganisasjon (AU, sekretariat, komiteer)
- Andre studentdemokratier
- Dekaner, Instituttledere, Studiekonsulenter
- Rektor, direktør, prorektorer, stab
- Avdelingsledere
- Studentsamskipnaden

Hvem gjør hva? - Styrer, råd og utvalg

Universitetsstyret er det høyeste organet ved Universitetet. Alle beslutninger ved institusjonen truffet av andre enn Universitetsstyret, treffes etter delegering fra styret og følgelig på styrets ansvar. Styret kan og skal delegerer sin avgjørelsesmyndighet til andre ved institusjonen, og gjør dette på flere områder

- Rektor er styrets leder og har på styrets vegne det overordnede ansvar for og ledelsen av institusjonens virksomhet og fører tilsyn med denne.
- Direktøren er øverste leder for den samlede administrative virksomhet ved institusjonen, innenfor de rammer styret fastsetter.

Fakultetsstyrene er fakultets øverste styringsorgan med delegert ansvar fra universitetsstyret. Fakultetsstyret fastsetter alt fra strategier for fakultetets virksomhet, til kvalitetssikring av programmer og saker av prinsipiell betydning. De kan også vedta å opprette/legge ned studieprogram, emner og lignende. I 2012 bruker man ekstern styreleder i alle fakultetsstyrene, og dekanen er styrets sekretær.

- Dekanen er øverste faglig leder ved fakultetet, og er sammen med fakultetsdirektøren ansvarlig for alt ved fakultetet. Dette er særlig oppfølging av strategier vedtatt av styret, koordinering, utvikling, profilering og andre bestemmelser vedtatt i fakultetet eller universitetsstyret. Dekanen har altså ansvar for fakultetets resultater og aktivitet i tråd med vedtatte målstrategier.

Instituttstyrene ved instituttleder, har den daglige ledelsen av den samlede faglige og administrative virksomheten ved instituttet. I dette ligger det at instituttleder og direktør har ansvar for det daglige og systematiske arbeidet med læringsmiljø, studiekvalitet og gjennomføring av de lokale aktivitetene ved enheten.

- Studieleder er leder for det/de studieprogram og fagområder som er definert innenfor eget studielederområde. Studieledere skal i samråd med instituttledere sørge for at studieprogrammet.

Læringsmiljøutvalget har som hovedoppgave å sikre kvaliteten i læringsmiljøet og i studiene, samt å følge utviklingen i spørsmål som angår studentenes sikkerhet, velferd og lærings situasjon. Læringsmiljøutvalget rapporterer direkte til universitetsstyret, og avgir hvert år rapport om universitetets arbeid med læringsmiljø.

- Midlene fra de økonomiske sanksjonene ved forsinket sensur blir forvaltet av læringsmiljøutvalget. Disse midlene skal benyttes til studiekvalitetsfremmende tiltak etter søknad. Studenter oppfordres spesielt til å søke disse midlene til sine prosjekter.

Debatt og argumentasjon

Som studentrepresentant må man argumentere for sin sak, og god argumentasjon gir større sannsynlighet for gjennomslag. Gode argumenter baserer seg på logikk, og man må presentere årsakene til ens mening. Ofte lønner det seg å bruke en utvidet argumentasjon, basert på hvorfor det man selv ønsker er til det beste for den andre aktøren også - formålet burde fremstå som moralsk riktig/fornuftig for hele samfunnet. Hvis man argumenterer for studentboliger er det bra å si at studentenes boligsituasjon er horribel, men ofte er det lurt å vise til hvorfor utbygging av flere studentboliger også er bra for resten av samfunnet ved at det reduserer presset i markedet etc. Argumentasjonen tilpasses alltid målgruppe og kontekst. Tonen burde være saklig, og det er bra å vise til statistikk, forskning o.l. om temaet. Vis respekt for møtet og tilhørerne!

- Forretningsorden (i vedtektene) bestemmer gjerne tid for innlegg, replikker o.l.
- Én finger opp: Innlegg.
- To fingre opp: Replikk.

Et innlegg burde fremme et nytt moment i saken. En replikk er et kort svar på andres innlegg. En replikk går før innlegg på tallelisten, og man gir et begrenset antall for hvert innlegg. Du kan tegne deg til replikk selv om du har tegnet deg til et senere innlegg.

- Ta bare replikk om du er uenig med innlegget. Ordstyrer banker gjerne støttereplikker.
- Du har som regel rett til en svarreplikk når du pådrar deg replikker som går mot innlegget ditt.
- «Time out -tegn»: Oppklarende opplysninger til saken. Dette kan for eksempel være henvisning til reglement, tidligere saksbehandling etc. Saksopplysninger går foran innlegg og replikker på talelisten.

Rammeverk

Alle statlige institusjoner og andre organisasjoner har reglementer, vedtekter, formålsparagrafer, strategier, politiske satsingsdokumenter og så videre. Disse etablerer de formelle rammene for virksomheten. Dokumentene kan brukes som argumentasjon og kan bli brukt til å forankring beslutninger. Kjennskap til eget reglement kan i stor grad effektivisere saksgang, og sikre at dette foregår i henhold til vedtatte prosedyrer. Noen organisasjoner har ett eget organ som kontrollerer reglementene deres og sikrer at praksis er i tråd med dette (kontrollkomité).

- Det hender møtedeltakere henviser til vedtekter, regelverk og kutymen for å støtte opp unders egne meninger. Det er i disse tilfellene svært lurt å gå tilbake til kilden og undersøke disse reglene selv.

Arbeidsmetoder som studentrepresentant

Som engasjert student har man mange ulike måter å påvirke lokalt. Guiden vil gi en kort innføring i ulike måter å påvirke på, som er vanlig å bruke for studentrepresentantene.

Verv

Den mest formelle måten å drive påvirkningsarbeid på er å ta på seg et tillitsverv i et styre, råd eller utvalg. I denne sammenhengen arbeider man ut fra et mandat man er blitt gitt ved demokratisk valg. Det betyr at man har en posisjon der en formell makt er bundet opp til posisjonen, som en typisk representant i ethvert styre. Fordelen med denne kanalen er at den gir deg formell myndighet - en stemme ved votering - og adgang til beslutningsarenaer. Debatt, lobby av øvrige representanter, argumentasjon o.l. er vanlige virkemidler i slike fora - 20 % studentrepresentasjon er sjelden nok til å vinne en votering, så det gjelder å overbevise de andre representantene.

Lobby

Lobby er personlig kontakt med personer som kan direkte eller indirekte påvirke utfallet av en sak. En nøkkel til lobbyarbeid er derfor å identifisere sentrale beslutningstakere og påvirke disse. Dette gjør kjennskap til organisasjonsstruktur, årshjul og lignende veldig verdifullt. Lobby kan høres skummelt ut, men handler først og fremst om å snakke med relevante personer for å fremme sitt syn. For å få en god dialog kan det være heldig å først informere seg om vedkommendes syn i saken, og deretter begynne sin egen argumentasjon. Ett «lobbydokument» som kortfattet forklarer saken er et godt verktøy, da det gir mottakeren noe konkret å sitte igjen med og en kilde til argumentene dine.

Media

Dette er et virkemiddel den jevne studentrepresentant bruker svært sjelden, men kan være veldig effektivt. For å bruke media effektivt må saken som skal skrives om være av interesse for mediet - saker burde være preget av konflikt, aktualitet, klare aktører, tydelige roller på aktørene og så videre. En del saker har flere forskjellige vinkler man kan «selge» til media, og man må da ta et valg om hvordan man vil at saken fremstilles.

Det er flere måter å få saken sin i media på. Man kan sende pressemelding til alle mulige redaksjoner og satse på at noen trykker det, bruke nettverk i ulike media og «selge» saken rett til en journalist eller man kan ringe redaksjonen og tipse dem om saken.

De fleste aviser har også en debattdel, der man kan få kronikker, kommentarer og leserinnlegg på trykk. Dette gir god mulighet til å få ut et budskap. Det kan være lurt å fatte seg i korthet, da det blir lettere å lese og flere vil ta seg tid til å sette seg inn i saken. Hvis det også legges på nett, kan man dele det vi sosiale medier og nå et bredere publikum.

Tips: Husk sitatsjekk. Sosiale medier funker også.

Årshjulet

Årshjulet stadfester når de viktigste hendelsene i løpet av et vanlig studieår finner sted. Noen organisasjoner følger kalenderåret med budsjett og regnskap, mens andre følger studieåret. En del prosesser er ikke tatt med, men er av stor betydning - særlig nevneverdig er utformingen av partipolitiske programmer. Valget til Studentparlamentet foregår normalt mellom februar og utgangen av april.

juli

- forberedelse til semesterstart, kompetanseheving, forberedelse av arbeidsprogram og prinsippogram

august/ september

- semesterstart, valg av kull-tillitsvalgte, budsjett for Studentparlamentet, arbeidsprogram, prinsippogram, møteplan, valg av diverse verv, Stortings- og kommunevalg

oktober

- lobby mot statsbudsjettet, budsjettsinnspill til universitetsstyret, høst-fordeling av semesteravgiften. NSOs høstkonferanse

november

- julebordsesong (lobby- og nettverksmulighet)

desember

- innsjutt i budsjettforhandlinger i mange organisasjoner, valg av diverse verv

januar

- møteplan, valgtider, valg av delegater til NSOs LM, mulighet for revidert budsjett i SP

februar

- diverse landsmøter/årsmøter. NSOs vinterkonferanse

mars

- vårfordeling av semesteravgiften, diverse landsmøter/årsmøter

april

- regnskap, godkjenning av valgprotokoll, NSO-LM

mai

- årsrapport AU, konstituerende møte (valg AU, UiT-styret, KOK, LS, VK)

juni

- sommer- og avslutningsfester (lobby- og nettverksmulighet)

Fine forkortelser og forklaringer

SP – Studentparlamentet

AU- Studentparlamentets arbeidsutvalg

SU – Studentutvalg (på fakultetsnivå)

Org.kons. – organisasjonskonsulent

Org.sek. - organisasjonssekretær

KOK - Kontroll- og organisasjonskomiteen.

UiT – Universitetet i Tromsø

SiTo – Studentsamskipnaden i Tromsø

StiNN – Studenttinget i Nord-Norge

RHU – Rådet for høgre utdanning i Nord-Norge

UHR – Universitets- og høskolerådet

NSO – Norsk Studentorganisasjon

LS – Landsstyret i NSO

LM – Landsmøtet i NSO

UB – Universitetsbiblioteket

TMU – Tromsø Museum

SESAM – Senter for samiske studier

LMU – Læringsmiljøutvalget

ISU - International Students' Union

SSSR - Sámi Studeanttaid Searvi Romssas/Samisk studentforening i Tromsø

KD- Kunnskapsdepartementet

KUF-komiteen - Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget

KOF - Kollegieforum (samarbeid mellom studentrepresentantene ved universitetsstyrene på flere norske universiteter)

SAIH - Studentenes og akademikernes internasjonale hjelpefond

Symposium - Gresk for fest med alkohol, men brukes ofte i academia for å uttrykke samarbeid (mellom institusjoner).

Resolusjon - Politisk dokument av lavest rang. Gjerne en større tekst om et lite tema, som vedtas for å bruke saken i media. Hvis man foreslår en resolusjonstekst, risikerer man at noen snur den oppned; alt kan endres før vedtak.

VLPK - Velferds- og likestillingspolitiske komité. En av NSOs politiske komiteer; finnes lokalt på UiT.

FFPK - Fag- og forskningspolitisk komité. En av NSOs politiske komiteer; finnes lokalt på UiT.

IK - Internasjonal komité. En av NSOs politiske komiteer; finnes lokalt på UiT.

Hjemmeside:

www.uit.no/sp

Telefon:

Leder: 92652333/ 77644589

Organisasjonskonsulent: 77644202

Epost:

au@sp.uit.no

Besøksadresse:

Campus Breivika

Teorifagsbygget Hus 2, 1.etg

Kontor 2.117

Kontortid:

10 - 14, alle hverdager

Postadresse:

Studentparlamentet ved Universitetet i Tromsø

Teorifagsbygget Hus 2, 1.etg

9037 Tromsø

Følg Studentparlamentet på

www.facebook.com/Studentparlamentet.uit